

Pedagoški tečaj o moderni osnovni šoli v Ljubljani.

Nemški profesorji-pedagogi prirede za učiteljstvo Dravske banovine v Ljubljani pedagoška predavanja o »Moderni osnovni šoli«.

Centralni institut za vzgojo in pouk (Zentral-Institut für Erziehung und Unterricht) iz Berlina je izrazil ministrstvu prosvete željo, da priredi za jugoslovensko učiteljstvo tridnevne pedagoške tečaje. Predavali bi trije profesorji-pedagogi, znani praktiki narodnih šol, ki bodo pokazali s tem prvim poskusom delo narodne šole, kakršno mora biti od prvega do četrtega šolskega leta. Tekom predavanj se bo istočasno proučil tudi ustroj osnovne šole.

Ministrstvo prosvete je ugodilo želji instituta iz Berlina in je poverilo Udruženje jugoslovenskega učiteljstva z organizacijo teh tečajev.

Tečaji so se vršili:
V Beogradu od 23. do 25. marca.
V Zagrebu od 26. do 28. marca.
V Ljubljani pa se bo vršil tečaj od 30. marca do 1. aprila.

Splošna tema bo: »Moderna osnovna šola« (predavanja, obrambi dela in razgovori).
Prvi dan: Ministerialni svetnik iz Berlina g. Hila: »Osnovna šola moderne pedagogike in delovne osnovne šole«.

Drugi dan: Šolski svetnik iz Pirotau-a g. Schmit: »Spoznavanje domovine in kulture v osnovni šoli«.

Tretji dan: Rektor iz Essena g. Binger: »Idea dela v narodni šoli«.

Predavanja se bodo vršila v nemškem jeziku in bodo trajala dopoldne in popoldne. Predavanjem bo sledila tudi debata.

Ker so problemi, ki se bodo obravnavali na teh tečajih, zelo aktualni in velikega pomena za našo narodno šolo in ker bo stik nemških pedagogov, znanih delavcev za novo narodno šolo, z našimi šolskimi delavci in učitelji pripomogel k utrditvi prijateljskih

odnošajev med obema državama, zato priporoča ministrstvo vsemu učiteljstvu, da v mesecih svojih materialnih možnosti, pride na te trodnevne tečaje, a za učiteljstvo v mestih, kjer se tečaji vrše, kakor tudi onim iz najbližje okolice, naj odredi prosvetna uprava, da prisostvujejo predavanjem. Vsem obiskovalcem tečajev priporoča ministrstvo, da se potrudijo, da iz predavanj posamejno čim največ koristijo, navodil in nasvetov za svoje nadaljnje delo.

V ta namen ima učiteljstvo izven mesta, kjer se vrše predavanja petdnevni, a oni iz mesta in neposredne okolice tridnevni dopust.

Učiteljstvo, ki želi prisostvovati predavanjem, javi to upraviteljskemu, ko se pa vrne, se izkaže s potrdilom poverjenišva UJU — Ljubljana, da je redno prisostvovalo predavanjem.

Poverjenišvo UJU — Ljubljana bo pripravilo za vnanje učiteljstvo po možnosti prenočišča, a tudi ceno hrane. Ravno tako pripravi primerno dvorano za predavanja in preskrbi za sprejem gostov.

Predstavniki prosvetne uprave iz mest, v katerih se bodo vršili tečaji, se bodo po nalogu ministrstva sami udeležili tečajev in predavanj in sprejema predavateljev.

Dostop k predavanjem imajo vsi, ki se za navedena vprašanja zanimajo.

Vnanji udeleženci naj prijavijo takoj svojo udeležbo UJU — poverjenišvu Ljubljana.

Prijavitelci naj označijo, ako reflektirajo na prenočišče in prehrano. Prenočišča bo skušalo preskrbeti poverjenišvo v Ljubljaniških internatih, odnosno v hotelih. Ceno naznanim ob prihodu. Kdor želi prenočišče v hotelu, naj to izrecno označi v prijavi.

Tečaj se bo vršil v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani.

— **Tajniki kmetijskih podružnic.** Neka kmetijska podružnica je na svojem obnem zboru predlagala, naj Kmetijska družba definitivno uredi zadevo tajnikov-učiteljev, z motivacijo, da osrednji odbor ne more brez pristanka glavnega občnega zbora, t. j. brez izpremembe pravil dovoljevati izvrševanja pasivne volilne pravice izrednim članom, niti ako kdorkoli za to prosi; istotako niso v sedaj veljavni pravilih predvideni za podružnice poslovni tajniki, kakršnega ima centrala.

— Torej bo treba spraviti pravila v sklad s tajniki ali pa — tajnike s pravili. Naj se Kmetijska družba o tem jasno izrazi! — Ru.

— **Pravilnik o praktičnih učiteljskih izpitih.** Prosvetno ministrstvo je izdelalo začasni pravilnik o praktičnih učiteljskih izpitih. Pravilnik stopi v veljavo, ko bo objavljen v »Službenih Novinah«. Praktični izpiti, s katerimi učitelji dobijo pravico do stalne namestitve, so se vršili do sedaj brez enotnega pravilnika, različno v raznih pokrajinah in po predpisih, ki so se ostali od nekdanjih šolskih oblasti, ali pa celo kar po praksi, ki se je v teku let sama uveljavila. Izpiti so bili različni po številu predmetov in tudi po upoštevani teoriji in praksi. Sedaj pa je vprašanje praktičnih učiteljskih izpitov temeljito proučeno in je novi pravilnik kočnoveljavno odredil material kakor tudi način praktičnih izpitov. Pravico do polaganja praktičnega izpita dobi učitelj po 20 mesečni šolski službi. Dopusti, navadni in bolezenski, ki so daljši od dveh mesecev in pa velike šolske počitnice, niso vračunani v tej 20 mesečni učiteljski službi. Učitelj, ki ima skupaj tri slabe letne ocene ali zapored dve slabi oceni, ne more polagati praktičnega izpita in bo odpuščen iz službe. Vsak učitelj mora napraviti praktični izpit v roku štirih let. V ta rok pa se ne vračunava vojaško službovanje in tudi ne bolezenski ali drugi dopusti, ki trajajo nad 6 mesecev. Pravilnik določa nadalje tudi mesta, kjer se lahko polagajo izpiti. Za vsako banovino so določena učiteljska, kjer je sedež komisij za praktične učiteljske izpite. V Dravski banovini se polagajo izpiti na učiteljski v Ljubljani in v Mariboru, za Savsko banovino pa v Zagrebu, Gospiću in Pakracu. Kandidati morajo vložiti prošnjo za pristup k zrelostnemu izpitu dotičnega učiteljskega preko sreskega poglavarstva, ki odpošlje potem prošnjo preko banske uprave upravi učiteljske. Prošnja naj vsebuje kratek opis študij in šolskega delovanja in pa uverjenje o službenih letih in o letnih ocenah, ki ga izda banska uprava. Predloženo mora biti tudi uverjenje o državljanstvu, ki se dobi pri pristojni politični oblasti. Način izpitov: Praktični učiteljski izpit se deli na dva dela: na teoretičnega (pismeno in ustmeno) in na praktičnega. Za pismene izpite določijo komisija snovi iz posameznih predmetov in trajajo izpiti največ po 5 ur za vsak predmet. Ustmeni izpit polagajo kandidati, ki so pri pismenem izpitu dobili najmanj dobro oceno. Pri ustmenih izpitih je po pravilniku novo n. pr. to, da je poseben predmet šolska administracija in šolski zakoni. Ta izpit traja 35 do 40 minut, izpiti iz raznih drugih predmetov pa po pol ure. Velja in deloma nova so določila glede izpita iz šolske prakse. Kandidat mora najprej pred komisijo obdelati učno snov, potem pa nastopi z njo v določenem razredu vadnice ali kake druge ljudske šole. Ta praktični nastop sme trajati največ 5 ur. Vsa učna sredstva odobri poprej izpitna komisija. Ravnanje učiteljske morajo v teku 14 dni po končanih izpitih predložiti vse material o izpitih prosvetnemu ministrstvu.

— **Dopisniku članka »Bolgarske učiteljice« v pojasnilo.** Z Vašo prvo notico »Bolgarske učiteljice« v »Učiteljskem Tovarišu« začetkom marca se ni čutila prizadeta samo tovarišica Vodetova, temveč me vse, ki smo včlanjene v »Društvo učiteljice«. In to nas je precejšnje število tako poročenih kakor neporočenih. Na svojem zborovanju dne 8.

marca je prišla na razgovor tudi Vaša notica. Naprosile smo tovarišico Vodetovo, ki je predsednica našega društva, naj na to notico da primeren odgovor. Če ste torej g. tovariš imeli namen poročati le kronistično, bi bili to morali že nekolično drugače napisati, kajti če poročate: »V Bolgariji učiteljice niso domisljave, ne zavzemajo dominantnega mesta nad kolegi, se vse lahko poroče...«, iz tega logično sledi: neke (najbrže pri nas) pa temu ni tako. Ako pa pri tem niste mislili na nas, bi pa morali povedati, kje pa so potem domisljave učiteljice, kakršnih v Bolgariji ni. — Poudarjam še jaz iznova, da tudi pri nas ne zavzemamo in ne maramo zavzemati učiteljice nikakega dominantnega mesta nad kolegi, želimo pa pač, da bi vladal pravi tovariški duh med nami — čas despotstva pa naj izgine. — Kar se tiče tega, da se v Bolgariji vse učiteljice lahko poroče, pripomnim, da bi se pri nas tudi vse lahko poročile, če bi bile z vsakim zadovoljne. Toda večina tistih, kar nas je ostalo šamskih, nismo nesrečne, ker smo same, posebno še ker vidimo, da se število srečnih zakonov vsak dan bolj krči. — Torej cenjeni g. tovariš, kadar boste še kaj poročali, prosim storite to tako, da se ne bomo čutile prizadete, sicer se bomo gotovo zopet oglasile. Časi, ko je učiteljica k vsemu molčala in se ni upala govoriti, četudi se ji je godila krivica, so minuli. — Ivanka Cegnarjeva.

— **Ljutomer.** Gospa Ana Ivančič-Deu obhaja 30. t. m. svoj 83. rojstni dan v čvrstem zdravju. Jubilarica je službovala v našem mestu vso dobo svojega službovanja, torej polnih 40 let ter je vzgojila 3 generacije, ki so blagi učiteljici za vse lepe nauke in dobrote iz srca hvaležne. Še na mnoga leta v sedanji čilosti!

— **Naprosamo amaterje,** ki uporabljajo ozke filme (Schmalfilm 16 mm), da nam jih posodijo za predvajanje v naših izložbah na Zrinjevcu 20. Filmi naj predstavljajo lepoto naše domovine in prikazujejo prireditve in motive, ki so etnografskega in sploh turističnega pomena. Prosimo gg. amaterje, da nam v interesu propagande lepote naše domovine posodijo svoje filme v gornji dimenziji, ki jih bomo predvajali z imenom lastnika in z opisom motivov in pokrajin, ki jih predstavljajo. Lastništvo in opis filma bi objavili v obliki in tekstu, kakršnega lastnik dovoli ali sam določi. Vsako garancijo za povrnitev nepoškodovanega filma prevzema nase Savez za promet tujcev »Putnik«, Zagreb, Zrinjevac 20. Predvajanje filmov se vrši vsak večer od 7. do 9. ure v naših prirediteljskih izložbah na Zrinjevcu.

— **Učiteljstvo na Danskem.** Naši stanovski listi so že večkrat poročali o šolskih razmerah na Danskem, vendar ne bo odveč, ako dodam k temu še to, kar sem čital v 10. številki letošnjega »Radio-Welta«. Slavna danska pesnica Karin Michaelis se je izjavila poročevalcu istega lista o visokem nivoju danskega radia, o njegovem velikem ljudsko-izobraževalnem delu, o prvovrstnih znanstvenih predavanjih itd. Omenila je, da je vse to mogoče le z ozirom na tamošnje osnovno šolstvo, češ, učenci danskih osnovnih šol so bolj izobraženi, kakor drugod univerzitetni študentje. In vsa ta nenavadna ljudskošolska kultura ima svoj izvor v tem, ker je na Danskem osnovnošolsko učiteljstvo od države najboljše plačano stan. Učiteljski pripravniki pa tudi uživajo tako izobrazbo in omiko, kakršnih so drugod deležni le srednješolski profesorji. — In pri — nas? — A. P. B.—g.

— **Knjige Slovenske šolske Maticе** za leto 1930. so izšle. Ljubljanski člani se naprošajo, da pošljejo ponje v Učiteljsko knjigarno. Izvenljubljskim se bodo poslale na slovo poverjenika tekom prihodnjih dni tako, da bodo imeli člani knjige v rokah še pred prazniki. — Blagajnik.

Splošne vesti.

STATISTIKA O IZVENŠOLSKEM DELOVANJU UČITELJSTVA V LOGAŠKEM SREZU V ŠOLSKEM LETU 1930/31.

Na zadnjem zborovanju našega društva na Rakeku dne 9. decembra 1930. sta dobila s tovarišem Suštarskim nalogo, da sestavi statistiko izvenšolskega delovanja učiteljstva našega sreza.

Pod to nalogo je razumeti aktivno, intenzivno delo učiteljstva izven šole, in sicer v narodno-prosvetnem, humanitarnem, zdravstvenem, kmeto-gospodarskem, socialnem in narodno-obrambnem oziru.

Ta naloga ni posebno prijetna, morda je celo delikatna.

Če naštejemo vsa društva, njih odbore, odseke in pododseke, v katerih deluje učiteljstvo našega sreza, bi bilo preveč točno, ugotoviti bi celo dišati po samohvali našega stanu. Če pa bi izpuščali nekatere panoge izvenšolskega dela učiteljstva našega sreza, bi napravili našim tovarišem in tovarišicam krivico. Treba je torej ubrati pri tem srednji pot.

Podatke je poslala 21 šola, torej vse razen dvorazrednice pri Sv. Duhu pri Novi vasi.

Učiteljstva je navedenega 105, in sicer 39 učiteljev in 66 učiteljic. Aktivno deluje pri Sokolu 27 učiteljev in 29 učiteljic, skupno 56 tovarišev (ic), in sicer kot staroste, podstaroste, tajniki, blagajniki, prosvetarji, gospodarji, pevovodje, dirigenti, režiserji ali pomočniki navedenim.

Med temi imajo posamezniki tudi po dve, tri ali še več funkcij.

Kmetoško nadaljevalne šole: 8 učiteljev. Kmetoško gospodarske šole: 4 učiteljice.

Obrtno trgovske šole: 8 učiteljev. Podružnice kmetijske družbe: 2 učitelja. Sadjarska in vrtnarska društva: 4 učitelji. Živinorejska zadruga: 1 učitelj. Obrtna zadruga: 1 učitelj. Katoliško-prosvetna društva: 1 učitelj in 2 učiteljici.

Cerkveni pevski zbori: 2 učitelja (1 že 30 let) in 2 učiteljici.

Gasilno društvo: 1 učitelj. Protituberkulozna liga: 6 učiteljev.

Kolo jugoslovanskih sester: 5 učiteljic. Rdeči križ: 2 učitelja in 1 učiteljica.

Jugoslovenska Matica: 3 učitelji in 5 učiteljic.

Streljaška družina: 2 učitelja.

Ciril in Metodova družba: 1 učitelj in 2 učiteljici.

Občinski odbornik: 1 učitelj.

Poročevalce za kmetijsko statistiko v občini: 1 učitelj.

To je le trenutna slika statističnih podatkov iz katere je razvidno, da najdemo učitelja pri delu na vseh krajih javnega delovanja v prosvetnem in gospodarskem oziru.

Če bi se pa ozirli nekoliko nazaj, bi našli učitelje in učiteljice kot glavne funkcionarje še pri raznih drugih prilikah. Največ najdemo učitelje kot vršilce težkih tajniških dolžnosti, med tem ko navadno zavzemajo predsedniška mesta drugi.

Gotovo dejstvo je tudi, da mora učiteljstvo pri izvrševanju izvenšolskih poslov žrtvovati razen časa in truda tudi dokaj denarja, kar za učiteljstvo pri skromnih službenih prijemih ni lahka stvar.

Zavedamo se svojega izvenšolskega dela, pa četudi tega nekateri nočejo nam priznati in hočemo ga tudi po svojih močeh nadalje vršiti.

Cerknica, 1. marca 1931.

L. Hladnik, s. r.

Ob jubileju.

Društvo »Fana« se je pripravljalo, da proslavi desetletnico svojega obstoja. Hotelo je proslaviti ta kulturni dogodek čim slavnije. Kajti ni mala stvar vztrajati dandanes deset let brez prepira in drugih motenj. Gmotnih uspehov sicer ni moglo društvo izkazati ob jubileju, ali dolgovi tudi ne. Vsakoljetna vrtna veselica je društvu krila upravne stroške, praznovanje Silvestrova pa jim je neslo toliko, da so plačali stroške za dvorano in za pobje kozarce in steklenice. Društvo je tedaj propevalo boljše kot druga društva, ki so si v teku svojega delovanja nakopala dolgove.

Kadar proslavlja društvo kak jubilej, je njegovo delovanje na višku. Vse važnejše društvene osebe, ki nimajo tudi činitelji pravijo imajo polne glave skrbi in ne vedo kje in kako bi prišli, da bi bilo vse prav in dobro. Zaradi tega je tudi predsednik »Fane« sklical mesec dni pred jubilejem nujno in važno odobrovo sejo. Seja se je vršila pri njem v gostilni — tam se odborniki namreč lažje in temeljiteje razgovore, kot drugje.

Na tej seji je odbor temeljito vse pretehtal in premislil. Najprej se je porazgovoril glede godbe. Godci so dragi, zahtevajo dobro plačilo in večerjo in pijačo, da je joj. Pa so odborniki sklenili, da poverijo to delo učiteljskemu orkestru, ki je zastoj, ne večerja in če pije, pije za svoje. Društvenemu tajniku so naložili dolžnost, da napiše učiteljskemu orkestru poziv za sodelovanje.

»Pa še to jim v pismu zabiči, da naj bodo točno na mestu in naj ne delajo predolgih pavz!« je še pripomnil društveni blagajnik.

Ko je bila ta zadeva urejena, so odborniki načeli vprašanje, kdo in kako naj dvorano okraši.

»No, s tem si ne bomo belili glave,« je predlagal odbornik, ki je bil tudi član krajevega šolskega odbora. »Otroci naj nabere bršljan in smrečje, učitelji naj pa dvorano okrase.«

»Saj res!« priklama predsednik in še dodal: »Tajnik, še to dostavi v pismu, da pridejo smrečje lahko k meni iskat.«

Ko so to slišali odborniki, so zavpili: »Živio naš predsednik!« In so naročili nov štefan vina.

Sedaj so prišli paviljoni na vrsto. Treba je bilo določiti ljudi za prodajo peciva, jestvin, pijače, likerjev in kave. Za to delo so ženske. Ali ženske rade plešejo in nobena ne mara sprejeti tega dela. Vsaka pa tudi ni za to.

»To bo huda reč!« meni predsednik.

»Kaj če bi vprašali učiteljice?« se oglasi najmlajši odbornik, ki ni še podrobno poznal društvenega življenja in društvenih pravic.

Predsednik ga pogleda izpod košatih obrvi: »Glej ga! Kaj bi vpraševali! Saj morajo! Učiteljice me ne skrbijo. Ali premalo jih je. Troje jih je, potrebujemo pa jih pet. Kje dobimo še dve?«

»Če združimo pecivo z likerji, potrebujemo samo še eno, se oglasi blagajnik.

»No, to bi že bilo!« se razveseli predsednik. »Le zapiši tako, tajnik. No, dobro. Pecivo z likerji, kavo in vino — učiteljice. Ostanejo še jestvine. Koga damo k jestvinam?«

»Kaj, če bi prosili tvorničarjevo gospo?« vpraša tajnik. »Mlada je in brhka, otrok pa tudi nima, da bi se nanje izgovarjala!«

»Imenitno!« se navdušuje blagajnik. »Ta bi pa bila ta!«

»Bila bi že,« ugovarja predsednik, »ali ne za jestvine. Okrog jestvin se zbira pofel!«

»Pa dajmo jestvine k likerjem in naj ona prevzame pecivo!« predlaga blagajnik.

»Dobro! Zapiši tako,« pritrdi sedaj predsednik.

Tajnik zapiše in vpraša: »Ali naj tudi njej pišemo?«

»Nak!« odkima predsednik. »Treba deputacije, da gre k nji in jo prosi. To ni kar tako, kaj pa mislite?«

In so odločili, da gredo trije činitelji h gospe tvorničarjevi in jo prosijo za sodelovanje.

Šli so koj drugi dan in jo prepričali, da je njena navzočnost pri proslavi potrebna zaradi važnosti jubileja in pa zaradi društvenega prestiža.

Po vseh teh pripravah ni čudno, da je slovesnost izpadla nad vse pričakovanje sijajno. Še celo gospa tvorničarjeva je vztrajala do polnoči. Avto jo je čakal ves čas zunaj na dvorišču. Stalo je to črno na belem v vseh dnevnih listih. Ko je odhajala, so se vsi društveni činitelji postavili v špalir in predsednik se ji je v lepem govoru zahvalil za trud in požrtvovalnost in pomoč. Tudi to so listi zabeležili. Le tega niso, da je neka starejša gospodična zagodrnjala za njo: »Še osnovne šole ni mogla z uspehom dovršiti, sedaj pa taka čast in hvala in — sreča.« Ali tega ni nihče slišal.

J. Ribičič.

kritika govori drugače. Da ima njegova ocena drugačno ozadje, in drugačen povod naj omenim, da se je isti program z istimi pevci in istim dirigentom izvajal v Ljubljani in Beogradu in je našel povsod popolnoma drugačno oceno; sicer pa so tudi vsi ostali zagrebški listi poročali povsem drugače kakor g. Šafranek in sličen ljubljanskim in beograjskim poročilom. Sicer pa prinaša izvečke o zadnjih turnejskih kritikah tudi naše stanovsko glasilo »Učiteljski Tovariš«, ki jasno prikazujejo, kaj so izpovedali o naši muziki in o našem zboru pominentne osebnosti in vplivni kritiki. Gotovo pa je za naš zbor nad vse častna kritika, ki jo je priobčil v beograjski »Pravdi« g. Krstić, znana osebnost v jugoslovanskem kulturnem življenju, ki je tudi po svojem visokem službenem položaju zelo vplivna in odločilna osebnost, saj je g. Krstić šef umetnostnega oddelka v našem ministrstvu prosvete.

»No, za piko pa še eno vprašanje. Zadržanje je, sem se opravičeval, ko si je g. Kumar nem vem že kolikrat posegel med najinim razgovorom v lasi in si jih razmršil. »Srečko, prosim Te, povej mi še kaj o sebi!...«

— »Prokleta!« mu je ušlo nenadoma, nato pa se je prav na široko zarežal, da je še mene potegnil v smeh in sva se znašla v krepkem duetu.

— »Se o sebi naj ti kaj povem?« je me nil na pol neverjetno, na pol odklonilno, pa je že vzdignil politterko in pomignil z njo natakariji.

— »Glej, ženem sem!... spravi beležko in pijva na zdravje našega zbora in naju!«

— »Pa na zdravje!« sem dejal, ko je Srečko natočil kupici.

»Eks!« — »Eks!« ...

— »Pot za goro«. Ze dve leti bo, odkar sem izdal v samozaložbi zbirko svojih pesmi ter jo razposlal tudi mnogim tovarišem (icam) na ogled. Ker je marsikateri niso vrnil, smatral sem jih za naročnike. A mnogi izmed teh so mi z izplačilom malenkostne vsote za zbirko še na dolgu; zato jih tem potem, da prav nerad, a vsled krize, prosim, da poravnajo zaostanek takoj, čim prej, da me ne vposlano položnico. Obenem pa naznanjam, da imam še precejšen del založbe na razpolago za eventualne nove naročnike, ki naj se obrnejo v svojo naročitve direktno name v Dobovo, da pridem tem prej do izplačila svojih stroškov. — Alojzij Peterlin-Bátog.

— Moja zadnja beseda. (Nepolemičen odgovor na polemiko v 7. številki »Popotnika« zaradi dr. Strmškovič »Zvončkov«.) Prav nič se nisem razburil, ko sem prejel na svoje recenzijsko poročilo o dr. Strmškovič »Zvončkov« pošten odgovor od pisatelja samega. Hvala bogu, vzlic razburkanim časom imam mirne živce, da me ne spravi niti najbolj zgoča ironija ob razsodnost in dobro voljo, brez katere bi bili vsekakor lahko v veliki nevarnosti stvarnost in objektivnost mojih poročil. Vkljub vsemu temu pa se mi je vendar pripetilo, kar obžalujem, da bi mi lahko ostale kar za večno nezane avtorjeve ugotovitve, nanašajoče se na podlagi njegove knjižice predvsem na moderno šolo in pedagogiko. Moj Bog, nikoli bi si ne mislil, da je gospod dr. Strmšek napravil tako veliko uslugo o moderni šoli s tem, da je poslal v svet (sicer malo poznol) svoje »Zvončke«, kajti doslej smo bili v mladinski književnosti res kakor na »mrtvi točki«. No, sedaj sem se vendar končno prepiral, o čemer nisem prej niti sanjal! Upam, da bo odslej pri nas že kako boljše, in da mi velikodušno odpuste vsi tisti, pri katerih sem prišel v nemilost zaradi svojega poročila, saj odpuščanje je vendar tudi dandanes najvišje človeško ravnanje... Malo mi je pa vendar hudo, da mi manjka možnost zadnjega prepričanja: knjižice vsaj površno prebrati in o njih stvarno poročati! To pač ne gre nikakor v mojo pamet in se žal ne bom mogel ravnati po avtorjevem paradoksalnem receptu, ki mi ga tako očetovski nasvetuje za sklepno misel svojega zagovora. Morda pridem še kdaj pozneje zaradi avtorja do te zaželjene izvirne? Mislim, da se bo gospod avtor vseeno zadovoljil s tem, da bom skušal odslej naprej ocenjevati vsako naslednje mladinsko delo na podlagi književne vrednosti njegovih »Zvončkov«, ki so postali po avtorjevi besedi sedaj zame edino merilo literarni vrednot za mladinsko knjigo. Na vsak način pa ne prevzamem odgovornosti, če bo kako drugo mladinsko delo tudi proti moji volji po svoji notranji teži in vrednosti nadkrižilo dr. Strmškove »Zvončke«, kajti preveč sem navezan na: stvarnost in objektivnost... Počakajmo, ker nismo preroki! — Albert Žerjav. — Opomba uredništva: Uredništvo tudi želi in smatra, da je to zadnja beseda o tem predmetu.

Obrambni vestnik.

»Slovenec« prinaša z ozirom na izpad »Obzora« sledeči odgovor:

KAJ PRAVITE?

Kdo ve zakaj smatrajo nekateri naši jugoslovanski bratje našo kulturo za nekaj manjvrednega, za nekaj, na kar je treba z viška doli gledati, še več, kar je treba pri vsaki priliki dejati v nič, dasi še nobeden teh višidevalcev ni mogel dokazati, da slovensko kulturo pobilje — pozna? Večkrat je že naš list tožil, da hrvatske in srbske revije ter časopisi ne posvečajo našemu kulturnemu življenju skoro nobene pozornosti, da njihove knjižarne ne poznajo naših novih izdaj itd.

LOJZE ZUPANČ:

Učitelj Čičigoj in njegova korespondenca...

Saj vem, da se še spomnite kako je bilo z njegovim dnevnikom. Pa je že tako na svetu: kadar človek najbolj trpi, takrat išče dušo, ki bi ga razumela, takrat se mu zahoče toplega stiskljaja roke in odkritih, usmiljenih oči. Tako je »Dnevnik učitelja Čičigoja«, ki ga je obelodanil »Učit. Tovariš« razgrtel trpečo dušo tovarišice, ki si ni mogla kaj, da ne bi potožila svoje gorje učitelju Čičigoju. Ne povem vam, kje je. Tam gori pač nekje, kjer se je rodil Krpan.

Takole je pisala učitelju Čičigoju:

»Spoštovani gospod tovariš! Čitala sem Vaš dopis v »Tovarišu« in pri čitanju mislila na sebe, siromaka, ki sem še večji kakor Vi. Ne poznam Vas osebno, našla sem Vas v »Staležu«. O, pri vas ste »nobel«, pri vas je vsaj trirazrednica...

Poslušajte mene! Od leta 1922. stanujem na dvorazrednici z eno samo učilnico, in letos z 144 učenci in še ponavljajno (Saj je z zakonom o narodnih šolah odpravljena. Op. uredn.) šolo po vrhu. Največ moram poučevati sama, ker v naši hriboviti vasi ne vzdrži nobena mlada moč. Daleč smo tu od življenja, daleč od prometa. Tako imam n. pr. do mesnice uro in pol hoda, do avtopostaje isto tako daleč. Tri ure vožnje je do Lašče ali Rakeke, ki sta najbližji železniški postaji.

Pošto imamo pogodbeno. To se pravi: po leti pride poštni sel dvakrat v tednu v vas, pozimi le enkrat, če pa je slabo vreme, ga pa

Pri vsaki dosedanji mednarodni razstavi ali drugi prireditvi so se prevzeli eni ali drugi bratje aranžma in stisnili Slovence v kot — depota. Na glasbenem polju je ravno tako. Če gredo naša pevka društva v inozemstvo, pojo najprej srbske, potem hrvatske in končno še slovenske pesmi, dočim se še nikdar ni pripetilo, da bi bilo kako hrvatsko ali srbsko društvo inozemstvu pokazalo slovensko skladbo. Slovenci smo po vojni izvajali blizu devetdeset srbskih in hrvatskih oper, instrumentalnih in vokalnih koncertnih del od štiri in dvajset avtorjev, da bi bili pa naši bratje naštudiral katero slovensko delo, se pa še ni čulo. To je več kakor žaljivo omalovaževanje naše glasbe, omalovaževanje, kakršnega kulturno inozemstvo in njega večji centri, ki so se že čisto priznalo izjavili o naši glasbi, gotovo nikakor ne dele z našimi brati.

Tale naš Učiteljski zbor, ki je prestal časten krst na Češkoslovaškem (njega dirigent tudi na mednarodnem festivalu v Frankfurtu) je zadnje dni koncertiral po vseh večjih mestih Jugoslavije in vsa srbska in hrvatska kritika mu je priznala, da je ali najboljši zbor v državi, ali vsaj eden »prvoklasnih«, toda v Zagrebu je naletel zbor na lopar, ki ga treba omeniti. Mislimo na kritiko g. Šafranka-Kaviča v »Obzoru« od 4. t. m.

Ta gospod ni našel na zboru niti najmanjši dobre lastnosti razen njegove dobre volje in mu je svetoval, naj se gre rajši pet učiti, kakor pa da hoče v Romuniji blamirati našo glasbo. Kakor hitro je zbor stopil v Zagreb, je izgubil svojo »reputacijo« in se pokazal za povsem nezmožnega. Naš Adamič je Šafranka »folklorista«, pri Ostercu ne najde kritik niti enega od »ubohajenih« elementov muzike: melodije, ritma, harmonije, polifonije, forme, arhitektonike, umjetničkoga okusa i zvučnosti (edinstven primer v zgodovini glasbene kritike), našim glasbenikom pa pravi, da jim »fali distanca i sloboda prosudijvanja«, radi česar je zagrebška kritika »prisiljena, da preuzme jedan dio odgovornosti«, pri čemer je treba da Slovenci v kulturnem pogledu gledamo »Zagreb kao neke vrste kontrolnu stanicu«.

Kaj pravite? Če se kaj spoznate v muziki in v razmerah ali nič, boste rekli, da je to umazana packarija in če povem, da je teh packarij zlasti zagrebško časopisje zadnja leta že toliko zagrešilo, da to niso več »slučaji«, nego je vse skupaj podobno sistemu, potem morajo takšne nadutosti začeti predsedati vsakemu kulturnemu človeku.

Da bi bila naša kulturnost tako zanič, da se nam Zagreb po vsej sili postavlja za kurtorja, ne velja. Mi res ne kričimo toliko o slavi naše kulture, trdimo pa, da pozna kulturni zgodovina nešteto slučajev, da so Slovenci Hrvatom posredovali kulturne dobrine z zapada, da pa se obratno ne da trditi. Kljub vsemu respektu pred hrvatsko moderno kulturo in zlasti glasbo tudi ne moremo reči, da bi to bilo nekaj, k čemur moramo Slovenci pobožno zreti navzgor, kakor zelo visokorodno tudi zro Hrvati na našo nizdol. V takih metodah gledamo mi, ki nam nikakor ne »fali sloboda presudijvanja«, žaljivo prevzetnost, posledico pomanjkanja prave kulturnosti in privržene taktnosti.

Danes, ko nam je resnično in notranje prijateljstvo in edinstvo narodov Jugoslavije tako zelo nujno potrebno kot še nikoli, so takšni izpadi in žaljivo omalovaževanje dokaz, da nekateri ljudje tega prijateljstva ne razumejo in da so odločno sistematično delati ovire temu prijateljstvu. Najlepše je, da Slovenci stvar konstatiramo in potem delamo dalje to, kar smo delali doslej: kulturno delo v vseh ožirih in v vsakem smislu besede, pa da na loparjevstvo odgovorimo s tem delom.

Ker je ozadje zadeve jasno, menimo, da gre lahko tudi učiteljstvo preko zadeve — z delom naprej!

sploh ni! Iz 5 km oddaljene najbližje vasi prihajajo otroci v šolo. So pa hribovske vasi, kjer je snega do 5 m, od tam pa jih pozimi ni. Morda Vas bo zanimalo, kako »poučujem svoje 144 otroke. Vsak dan dopoldne 55 otrok, a v torek in petek za nameček še ponavljajno (!) šolo. Vsak dan popoldne pa 69 otrok ali prvo, drugo in tretje leto skupaj! Kakšno je to učenje, si lahko mislite. Po novi metodi seveda ni; sama si iščem sredstev in poti, da vsaj deloma dosežem svoj cilj.

Ko se konča pouk, se prične uradna pisarija in popravljanje zvezkov. Potem seveda priprava za pouk. Včasih se za izpremembo »pobabavam« s krajevnim šol. odborom, katerega imam kot upravitelja na svojih ramah. Kakšni pa so ti možje? Za silo se pač znajo podpisati, pa je treba z njimi lepo ravnati, če hočem sploh kaj doseči, tako so konservativni. Poleg vsega garanja se moram mučiti še z gospodinjstvom, če hočem sploh kaj jesti. Gostilne v hribih niso gostilne...

Ob nedeljah imam polno kuhinjo ljudi: eni knjižice, drugi vzorce za vezenje, opravičbe glede izostankov, mazilo za »grinte« itd. Oni dan je prišel k meni mož z razbito glavo, naj mu jo obvezem. Strašen je bil, nisem ga mogla obvezati, dala sem mu obveze in ga napotila k zdravniku. Otroci pa so kričali, da je prišla »maškara« v šolo. No, k zdravniku vseeno ni šel; šolska lekarna ga je ozdravila.

V zimskem času je daleč od trgovine. Sosedom vedno manjka. Kam? V šolo si pridejo »sposoditi«. In jaz »posojam«: sladkor, olje, sol, petrolej, vžigalce... Ne verjamejte? Res je vse, do pičice.

Pred dnevi me je neka deklica zbudila ob 23 uri: »Gospodična, posodite nam svečo. Krava je na delu, pa nimamo nič/luči...«

Prosvetno delo učiteljstva.

—p Lepa mladinska prireditve v Hrastniku. »Podmladek rdečega križa«, odsek V. razreda dekliške osnovne šole v Hrastniku, je uprizoril pod spretnim vodstvom razredničarke gospe Julke Čandrove Bevkovo tri-dejanko »Bedak Pavlek«.

Igrica zahteva dobrih igralskih moči, pevk in plesalk, skoro baletk. Svojo vlogo so vse mladenke brez razlike odlično izvršile. Posebno ljubki in premišljeno zasnovani so bili prizori palčkov, ki so se v melodramski obliki, originalno predstavili in nekaj ritmični valček v zadnjem dejanju, ki je bil dovršen.

Predstavo, dne 15. marca ob 5. uri po poldne, ki se je vršila v Narodnem domu, je občinstvo častno obiskalo in predvsem hvaljezni starši niso štedili z aplavzom. Naslednji dan pa se je predstave udeležila šolska mladina obeh šol.

Na uspehu čestitamo vsem, prav posebej no pa še g. Čandrovi, ki z ljubeznijo dela in vzgaja tudi izven šole naše malčke ter je spravila že mnogo mladinskih iger na oder.

M. M.

Naša gospodarska organizacija.

—g Članom Učit. Samopomoči. V teh dneh ste prejeli položnice za nakazilo članskega prispevka za štiri (236. do 239.) smrtne slučaje, in sicer: Jelica Stauffer, Pištanj, Anka Womer, Maribor, Vladimir Požar, Radeče, in Karel Trošt, Ljubljana. Članski prispevek s poštnino znaša 21 Din, za zakonske pare 41 Din. Društvena uprava je izplačala za zadnje štiri smrtne slučaje znesek 50.300 Din. Nakazite takoj vpisane zneske na položnicah, da more društvena blagajna zadostiti članskim zahtevam! Z odlašanjem Vam ni nič pomagano, nasprotno: zneski so vedno večji, nepotrebna poštnina in upravnina jih pa še zvišuje. V tem mesecu je društvena uprava razposlala zamudnikom okrog 100 opominov in vljudno prosi, da se vsi odzovete z nakazili. U. S. ima 2520 članov. Posmrtnina znaša 12.600 Din.

Mladinska Matica.

—mm Iz uprave: V ponedeljek 23. in torek 24. t. m. se je razposlala 6. številka »Našega roda« vsem šolam, ki so za njo nakazale naročnino. Prosimo še one redke-ostale, da to store nemudoma, ker bi ostali naročniki brez lista med velikonočnimi prazniki, za katere je ta številka nalašč prirejena.

—mm Knjige Mladinske Matic. Z oziranjem na svoječasni razpis književnih nagrad Mladinske Matic je odbor nagradil letos tri najboljša dela, ki bodo izšla začetkom junija med letošnjimi njenimi publikacijami. Nagrade so se prisodile sledečim delom:

1. France Bevk: »Lucec in njegov škorec«, povest za mladino po desetem letu, v dveh delih, od katerih prvi del izide letos, drugi pa prihodnje leto. Nagrada 3000 Din.

2. Josip Ribičič: »Miškulin in Miša«, pripovedka za male. Nagrada 2000 Din.

3. Mile Klopčič: »Moj oče«, pesem. Nagrada 300 Din.

Prvi dve deli izideta letos kot samostojni knjigi, pesem »Moj oče« pa v »Kresnicah«, ki jih je uredil tov. Albert Žerjav.

Kot četrto knjigo letošnjih publikacij izda Mladinska Matica mično navodilo za naše deklice-vrtnarice, mišljeno kot pendant k »Sadjarčkom« in prav tako izpod peresa tov. Andreja Skulja.

Blizu šole je gostilna. Pride nekega večera nekdo in prosi: »Gospodična, posodite mi nočno posodo. Teta so prišli iz Ljubljane, mi pa je nimamo!« Da, da, tako je.

Tu nimam ene duše, da bi se z njo po razgovorila od srca. Komu bi potožila? Kdo me vpraša: »Kako ti je? Kako se počutiš?«

Nekoč sem potožila nekemu gospodu. Potolažil me je, da inteligenten, izobražen človek ne sme obupavati, ampak iskati razvedrila v — čitvu. Mislila sem si: »Ko bi ti le eno zimo tu prebil, bi drugače govoril!« Saj sem naročena na »Jutro«, »Ženski svet«, »Ljubljanski Zvon« in na vse stanovske časopise — a vse to ni mnogo, če je človek sam...

In še to: Goričanka sem. Za praznike bi šla rada k svojim v Vipavsko dolino. Dovoljenja ne dobim. In če bi ga tudi dobila, bi si ne upala...

Službujem zadnje leto, a to leto največ trpim, ker je pač preveč dela za moje izčrpane živce.

Sprejmite tovariške pozdrave od T. V.

Ko je učitelj Čičigoj prečital pismo, si je otrl solzo, spravil pismo v svoj »Dnevnik« in zamrmral:

»Tu bodite besede. Mojim od zadnjic ste podobne. Uboga tovarišica, še bolj trpiš kakor jaz. Vsaj doma mi niso ukradli kakor Tebi, četudi kvasijo kar ni potrebno. Potrpi, saj je zadnje leto, potem bo končana težka pot na Golgoto...«

Osebn. zadeve.

—i Napredovali so v II./4. skupino: Milčević Adam, učitelj v Karlovi; Kus Viljem, šolski upravitelj v Lomu; Štrukelj Zofija, učiteljica v Predvoru; Toldi Ana, učiteljica v Ljubljani.

Stanovska organizacija UJU

iz društev:

Vabimo:

— DRUŠTVO UČITELJIC V LJUBLJANI NI bo zborovalo v četrtek dne 9. aprila 1931. ob 10. uri v I. mestni dekliški osnovni šoli v Ljubljani (šentjakobska šola). Na dnevnem redu je tudi predavanje tov. J. Čučko, ve: »O vzgoji ženske mladine v šolski dobi«. Vabimo vse tovarišice, tudi one, ki še niso v našem krogu in nas deloma boječe, deloma tuje gledajo od strani. Prepričana sem, da se bodo počutile domače, — samo — naj le pridejo malo bliže. — Tajnica.

— SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO UJU — LJUBLJANA OKOLICA — vzhodni del, bo zborovalo v soboto dne 18. aprila t. l. ob 10. uri v I. osnovni šoli v Mostah s sledečim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo po tov. predsedniku. 2. Referat tovarišice A. Tomšičeve: O delovni šoli. 3. M. Zor: Tehnična priznava za letovanje na Rabu. 4. Slučajnosti. — Dolžnike opozarjamo, naj takoj poravnajo zaostalo članarino; blagajna je popolnoma prazna, ker poverjeništvu je treba redno mesečno odšteti za liste in drugo. Kdor ne pozna discipline, se mu ne more več prižanesti; ustaviti bo treba liste. — Odbor.

Poročila:

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SVE TOLENARTSKI OKRAJ je zborovalo v soboto dne 21. februarja 1931. pri Sv. Lenartu v Slovincih.

Udeležba je bila povoljna, kajti kljub zasneženim potem in kljub ustavljenemu avtobusnemu prometu, se je zbralo od 55 včlanjenih 24; t. j. 43 %.

I. Uvodoma je pozdravil predsednik tov. Golež vse navzoče člane, imenoma novo vstopivšo tov. Vido Jegličevno ter z veseljem ugotovil, da je sedaj vse učiteljstvo okraja včlanjeno v našem društvu. V toplih besedah se je nato spomnil pokojnega častnega člana, dolgoletnega blagajnika in odbornika učitelja veterana Jakoba Kovačiča, katerega smo 18. januarja t. l. sprejeli na njegovi zadnji poti. Zahvalil se je vsem, ki so v tako velikem številu prišli od blizu in daleč, da so izkazali pokojniku zadnjo čast. Izvršili niso s tem samo čin pietete, ampak doprinesli dokaz tovarštva.

Ko je še čestital tov. Šobarjevi iz Sv. Rupertu k njeni poroki je prešel na dnevni red.

»Velika razočaranja je doživel v zadnjem času naš stan. V času, ko smo bili sredi najintenzivnejšega dela v šoli in izven šole na prosvetnem, gospodarskem in socialnem polju, ko smo pričakovali uresničenje obljub po izboljšanju našega gmotnega položaja, so lopnili po nas z najkrivičnejšo obsodbo, ki se je izrekla kdajkoli nad našim stanom, češ, »da so pridni učitelji redke izjeme«. Besede so bile izrečene, objavljene v desetstičnih izvodih listov in nobeno zavijanje, da se govornik ni morda pravilno izrazil, jih ne spravi s sveta, kajti ugled našega stanu je v očeh preprostega ljudstva, ki vidi v nas samo tišče, katerim mora stanarino in kurivo plačati, zelo trpel in treba bo dosti časa, preden si bomo izgubljeni ugled zopet pridobili.

Toda mi učitelji, ki smo vajeni trpljenja in preziranja, bomo tudi to preboleli. Treba je, da kljub tem izizvanjem in kljub temu, kar še morda pride nad nas, ohranimo mirno

Spominjamo se ob vsaki priliki učiteljskih domov v Ljubljani in v Mariboru!

Ugodna prilika!

Uprava UJU pov. Ljubljana razprodaja svojo zalogo

Zvončka in Popotnika

Predvojni »Zvonček« letnik (nevezan) à Din 5.—

Povojni »Zvonček« do leta 1928/29. à Din 10.—

»Popotnik« do leta 1928/29. letnik à Din 15.—

(Brez poštnine).

Ne zamudite te ugodne prilike!